

Fortsatta strukturförändringar inte tillräckliga för att klara finansieringen

Teknikutveckling och fortsatta strukturförändringar inom hälso- och sjukvården räcker inte för att sluta gapet mellan behov och resurser, som vid sekelskiftet beräknas bli 7 miljarder kronor. Det menar kommittén HSU 2000, som nu presenterat delbetänkandet »Behov och resurser i vården – en analys».

Men det finns många faktorer som gör analysen osäker och som kan påverka utvecklingen i både positiv och negativ riktning.

Kommitténs analys utgår från den demografiska utvecklingen i samhället, och bygger i övrigt på ett antagande att sjukvården fortsätter att bedrivas på samma sätt – och till samma kostnad per person – som idag.

Eftersom den inte kan ta hänsyn till förändrade skatter, statsbidrag, snabba medicinska genombrott etc handlar det om ett mycket trubbigt instrument, vilket även kommittén understryker.

– Även den demografiska utvecklingen är osäker, inte minst ifråga om barnafödandet, säger kommitténs ordförande Leni Björklund.

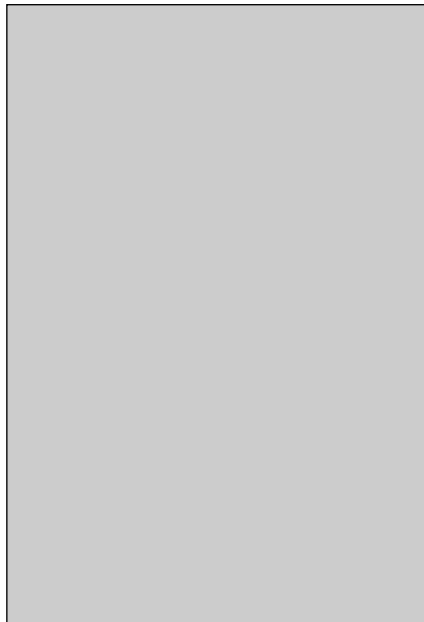
Men med de förutsättningar som har gällt visar analysen att gapet mellan behov och resurser på landstingssidan ökar fram till år 2000, då det är 8 procent eller 7 miljarder kronor, för att sedan minska till drygt 6 miljarder 2010.

För kommunerna ser det ännu mörkare ut, med ett gap mellan resurser och behov inom äldreomsorgen på 16 procent (8 miljarder) år 2000, vilket sedan fortsätter öka till 24 procent (12 miljarder) 2010.

Vård av kroniskt sjuka ökar

Analysen visar att under ett år förbrukar 10 procent av befolkningen 50 procent av landstingens resurser för hälso- och sjukvård. Det är kostnader för vård i livets slutskede, samt vård av patienter med kroniska sjukdomar eller med höftfraktur. Sjukvårdskostnader för de övriga 90 procenten av befolkningen handlar om graviditet och förlossningar, ryggont, förkylning, högt blodtryck etc.

Medicinska framsteg gör att allt fler överlever kroniska sjukdomar. Sjukvården kommer därför i ökad utsträckning att få ta hand om äldre människor med

Leni Björklund, ordförande i kommittén HSU 2000, menar att den takt på besparingar som en del landsting redan nu har riskerar att äventyra de nationella målen för sjukvård.

kroniska sjukdomar med långt sjukdomsförlopp, menar kommittén. För de tyngsta diagnoserna väntas dock inga medicinska genombrott inom den tidsrymd analysen speglar.

Hur behovet kan komma att förändras för andra grupper i samhället är oklart. Det beror till stor del på faktorer som arbetslöshet och om de sociala skillnaderna i hälsa fortsätter att öka.

Även medicinska forskningsgenombrott kan få stor betydelse för kostnaderna; antingen positivt om sjukdomar kan behandlas effektivare, eller negativt om

genombrotten leder till ökade resurskrav.

Landstingen får det svårast att klara den ekonomiska situationen före år 2000, medan kommunerna som svarar för äldreomsorgen drabbas hårdast efter sekelskiftet. Kommittén menar att det inte är realistiskt att förvänta sig att landstingens problem kan lösas enbart genom organisatoriska förändringar och verksamhetsutveckling.

– Det krävs en långsiktig lösning för finansieringen av hälso- och sjukvården, säger Leni Björklund.

Hur stor del av gapet mellan behov och resurser före sekelskiftet det går att komma åt genom fortsatta organisatoriska förändringar vet man inte.

– Det ser olika ut för olika landsting. Vår analys visar att den takt på kostnadsminskningar som en del landsting redan nu är i färd med att genomföra riskerar att äventyra de nationella målen för sjukvård.

Skattehöjningar

Kommittén har inte haft till uppgift att föreslå hur gapet mellan behov och resurser ska slutas.

– Hur finansieringen ska lösas kräver en samlad bedömning på nationell nivå, och det är en uppgift för regering och riksdag, säger Leni Björklund.

Socialminister Margot Wallström säger att regeringen först i vårpropositionen har en formell möjlighet att återkomma till resursfördelningen.

– Jag utesluter inte skattehöjningar, säger Margot Wallström. Det blir nog snarare nödvändigt för att klara finansieringen.

Peter Örn

Socialminister Margot Wallström tror att skattehöjningar kan bli nödvändiga för att klara gapet mellan resurser och behov.
– Men tidigast i vårpropositionen har regeringen möjlighet att återkomma till resursfördelningen, säger Margot Wallström.

